

Doklady hier a hracích kameňov v dobe rímskej

Jakub Havlíček

437885

-
-
- ▶ Úvod
 - ▶ Typy hier
 - ▶ Doklady hier na sídliskách
 - ▶ Doklady hier v hrobech

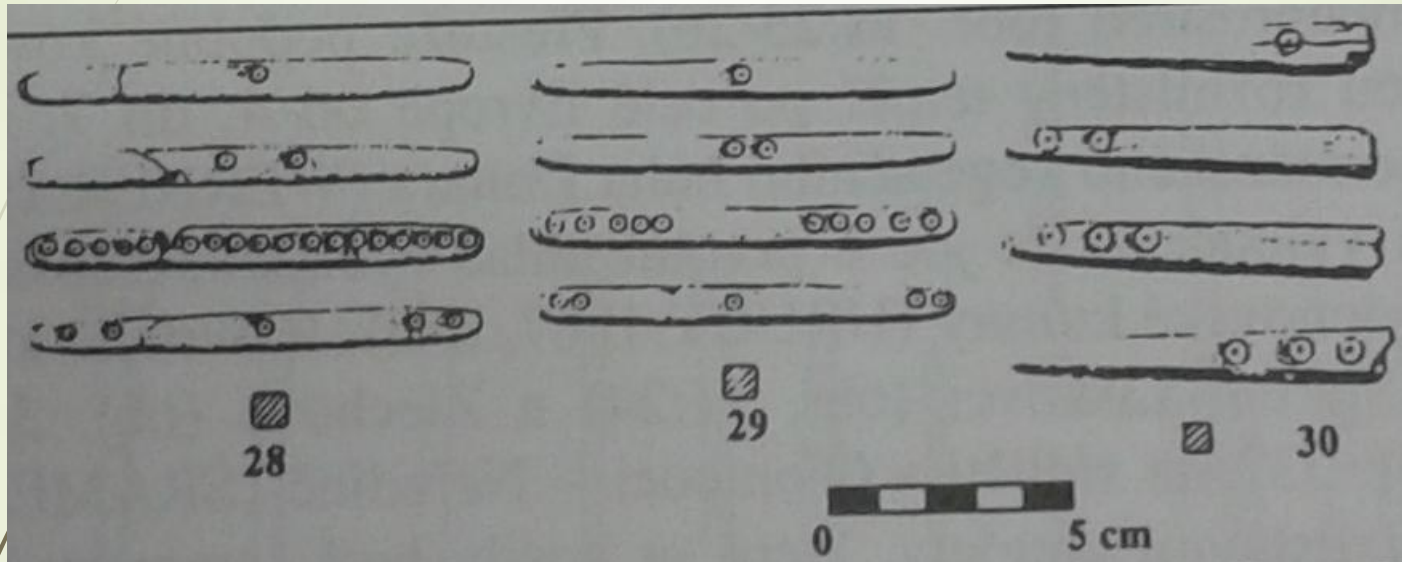

Úvod

“ K družným zábavám u Germánov patrili nie len bohaté hostiny a spev ale aj vášnivá hra s kockami. Keď prídu o všetko, posledným a rozhodujúcim hodom hrajú o svoju slobodu, ba o svoj život. ” (Tacitus. Germanica 24)

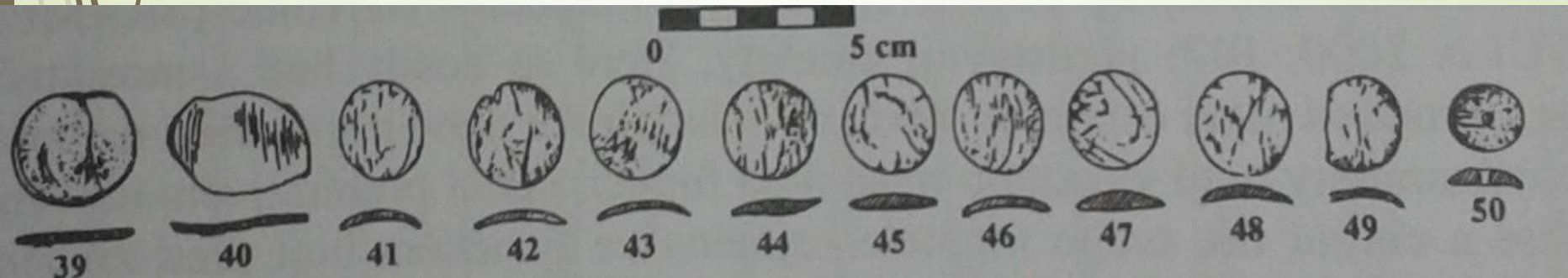
Typy hier

► *Iudus duodecim scriptorum*

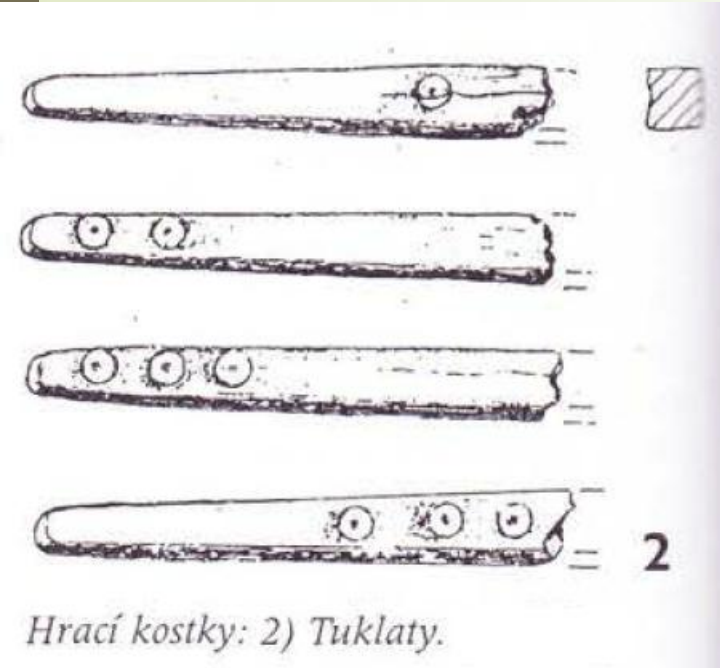

► *Iudus latrunculorum*

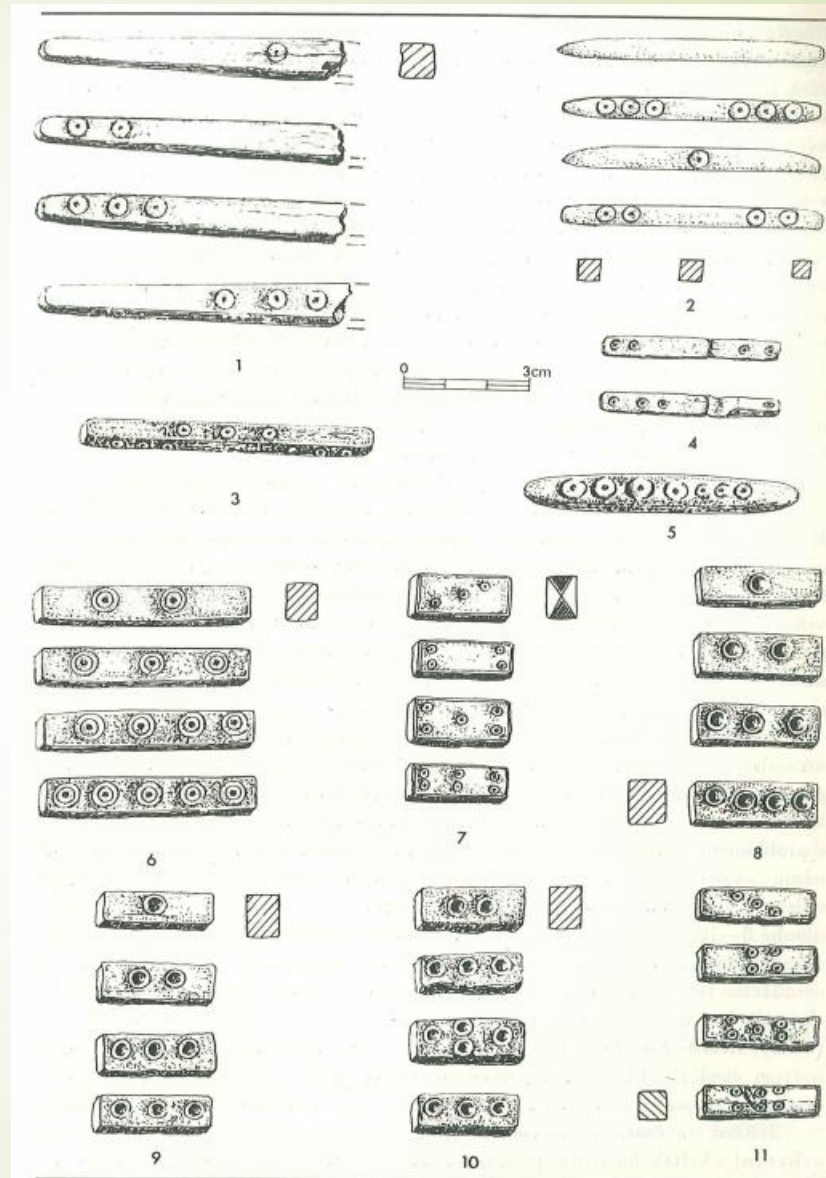
(Zeman, 2001)

Doklady hier na sídliskách

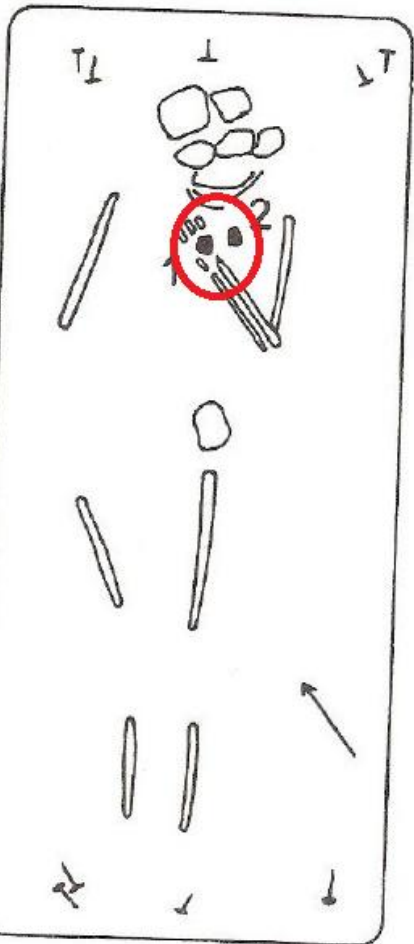
(Motyková-Šneiderová, 1974)

Obr. 6. Příklad protáhlých kostek do hry z různých nalezišť: 1. Tuklaty (o. Kolín), NM Praha. 2. Elxleben (Kr. Arnstadt), Karin Müller 1957; 3. Vimose (Dánsko), J. Brondsted 1963; 4. Łęg Piekarski (pow. Turek, Polsko), A. Kietlińska a T. Piętka-Dąbrowska 1961; 5. Vallhagar (Gotland-Švédsko), Stenberger 1955; 6.—11. Stradonice (o. Beroun), NM Praha.

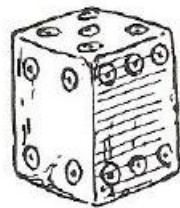
Doklady hier v hrobech - kostrových

Obr. 32. Hrob LXXVI

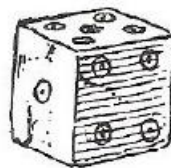

Hrob LXXVI – pohrebisko Gerulata II, 2
kostené kocky v detskom kostrovom hrobe

(Pichlerová, 1981)

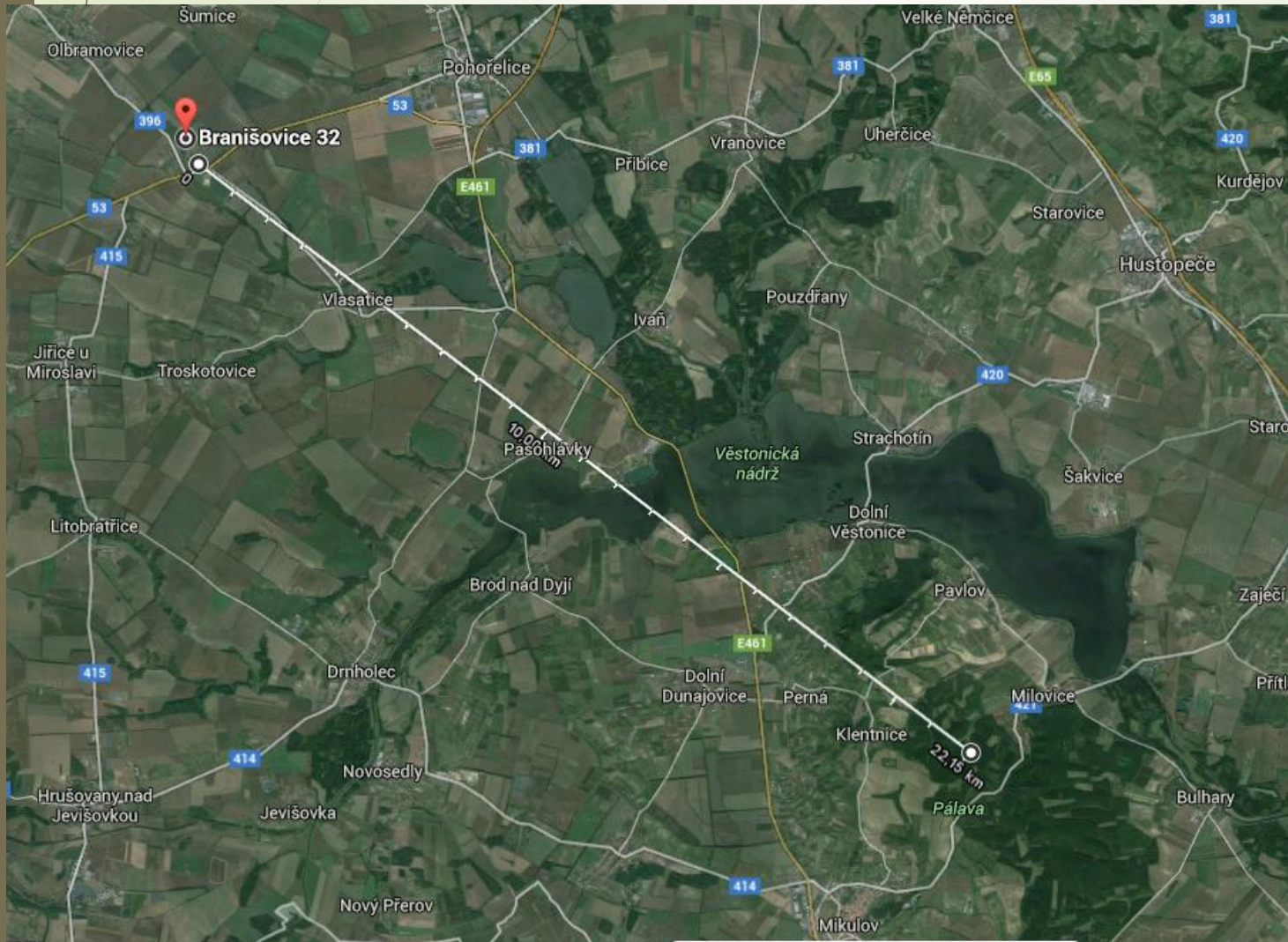
1

2

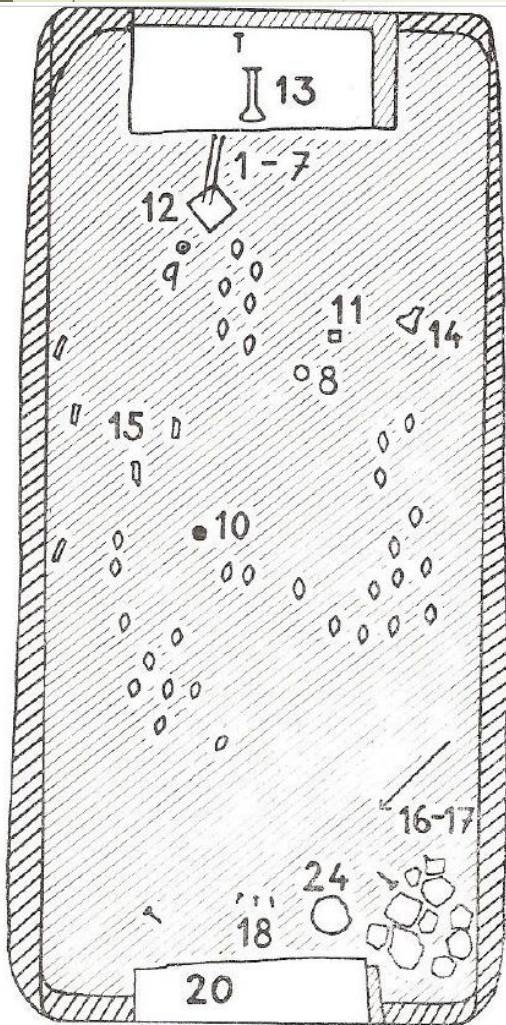
LXXVI

Doklady hier v hrobech - žiarových

27
vápencových
kamienkov a 7
kostených
terčiekov z
porušeného
hrobu v
Branišovicích

Doklady hier v hroboch - žiarových

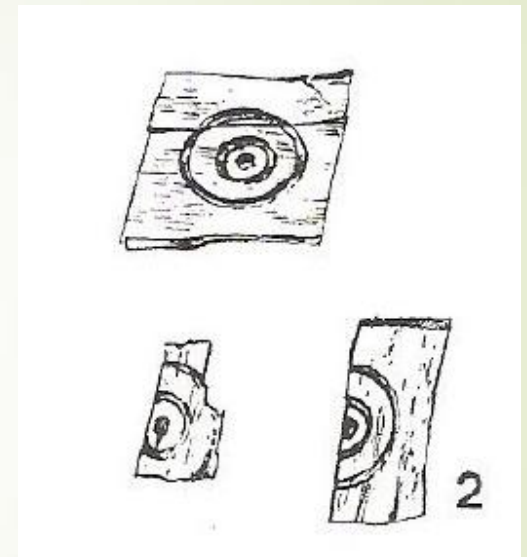
Obr. 18. Hrob 97

Bohatý žiarový hrob muža, okrem mnohých artefaktov sa našla jedna "očíslovaná" kocka z kosti z pohrebiska II. Gerulata

(Pichlerová, 1981)

Doklady hier v hrobech - žiarových

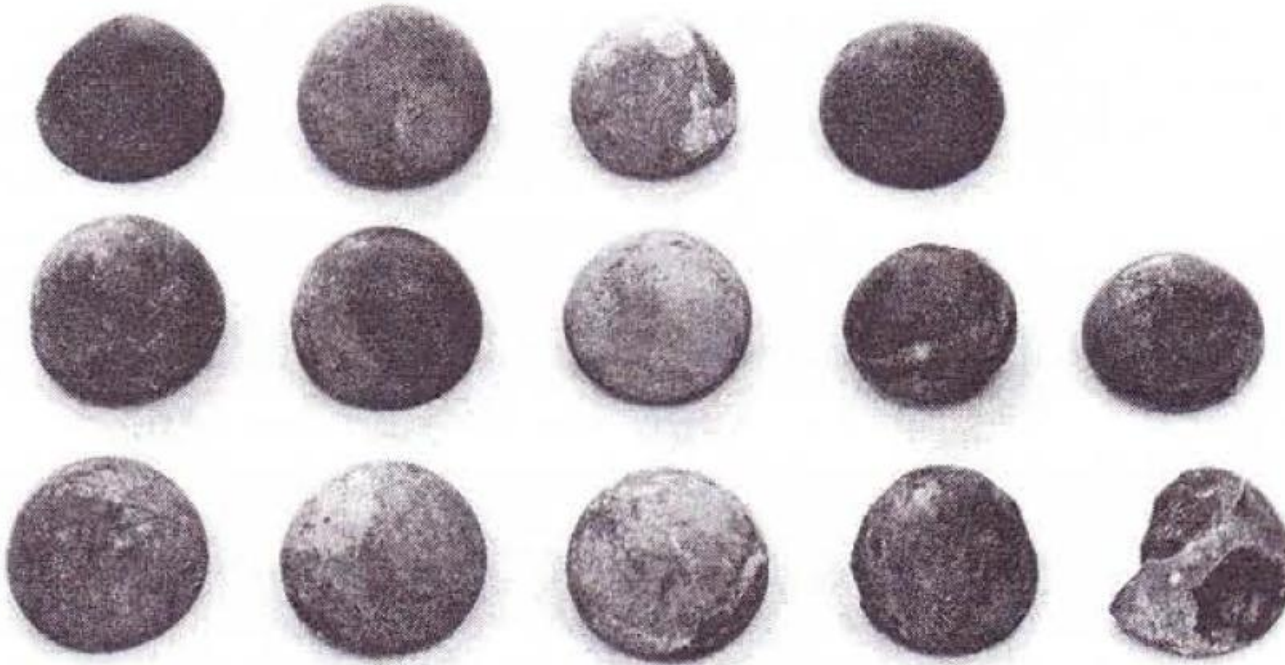
Kostená platnička štvorcová s
koncentrickými kruhmi z hrobu asi
ženy 20-40 ročnej z pohrebiska II.
Gerulata

(Pichlerová, M. 1981)

Doklady hier v hrobech - žiarových

Vápenkové hracie kamene z bojovníckych žiarových hrobov z
Dobřichova-Piřhory, obdobie Marobudovej říše

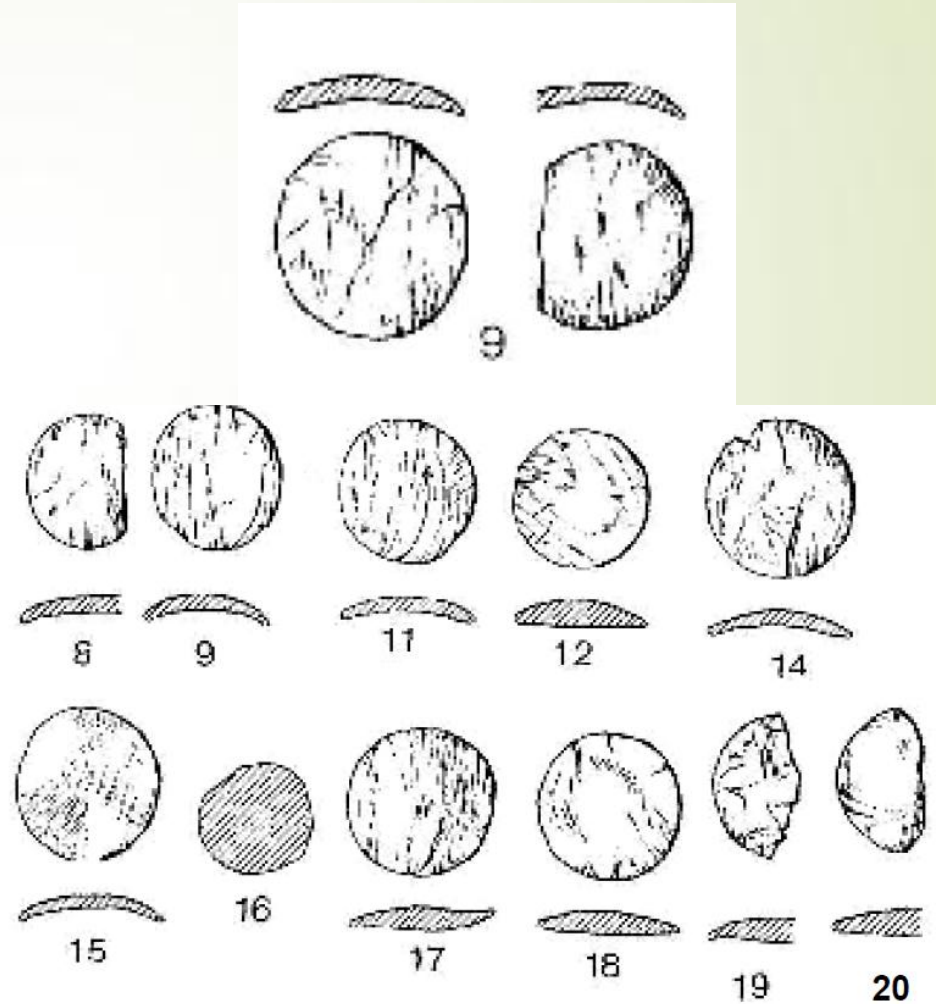
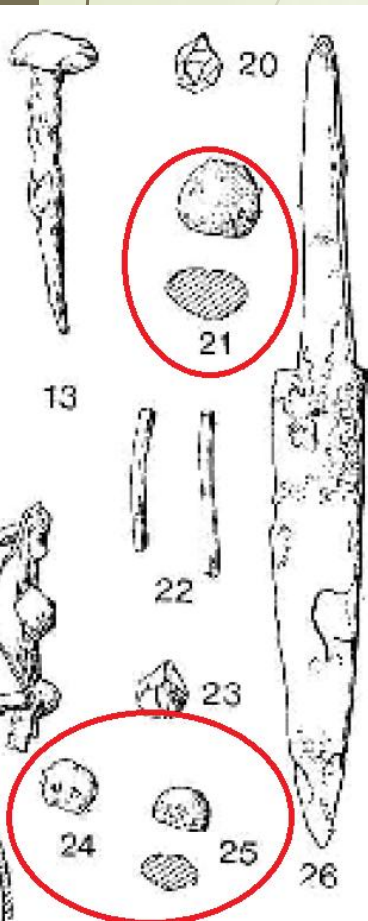

(Droberjar, 2002, 83)

Hrací kameny (Dobřichov-Piřhora).

Doklady hier v hroboch - žiarových

Bohatý žiarový hrob
z Plotiště nad
Labem, hracie
kamene z bieleho
skla

(Rybová, 1979)

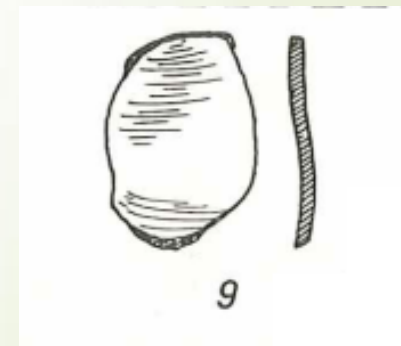
Doklady hier v hrobech - žiarových

Žiarový hrob XLIV z
Tvršic, kostený terčiek
nezdobený.

(Motyková-Šneidrová, 1965b)

Kostená mierne
prehnutá doštička
nepravidelného
tvary z žiarového
hrobu z
Libochovic.

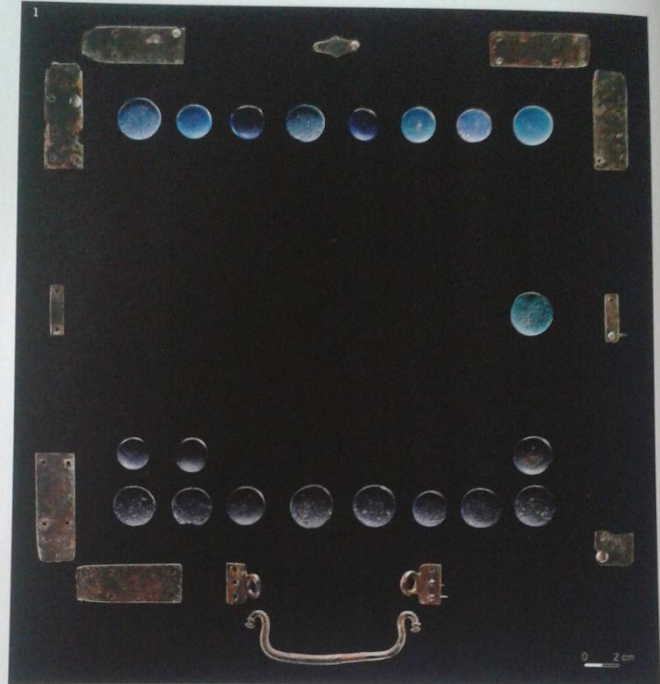
(Zápotocký, 1969)

Bohatý kostrový hrob princa z Gommern z Nemecka - rekonštrukcia

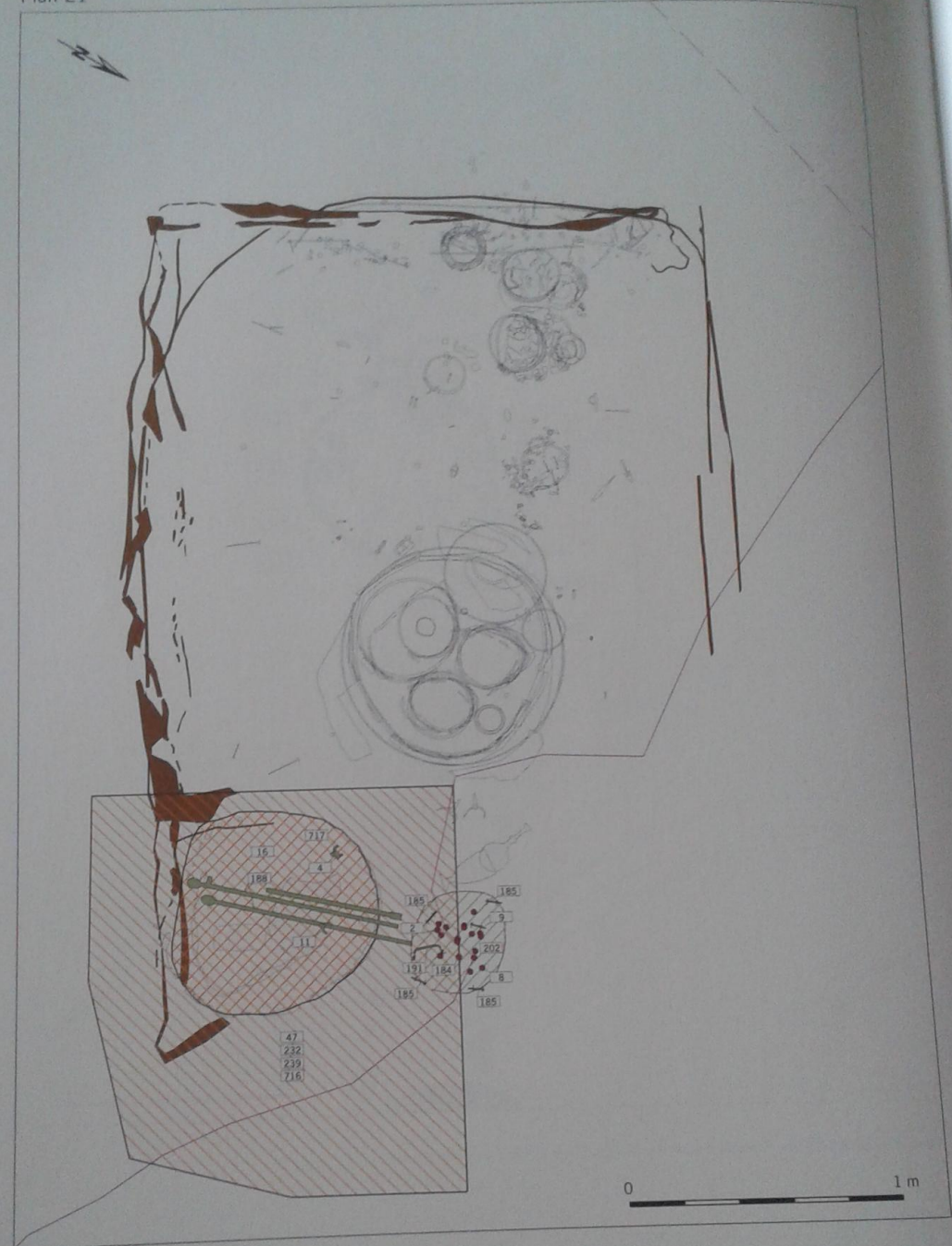
(Becker, 2010)

Tafel 105

Gommern, Fürstengrab. 1. Kollektion aus Beschlägen des Spielbrettes und Spielsteinen unterschiedlicher Farbe und Größe. 2. Spielsteine unterschiedlicher Farben. 3. Die Spielsteine im Grab waren in unterschiedlichem Maße korrodiert und zerfallen, sodass die Gesamtzahl nicht mehr zu ermitteln ist.

Plan 21

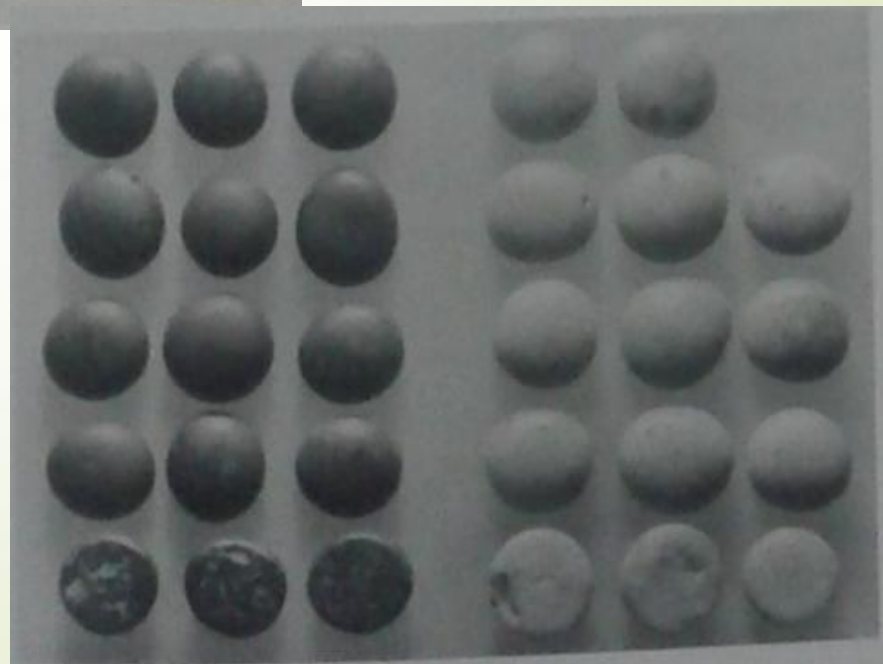

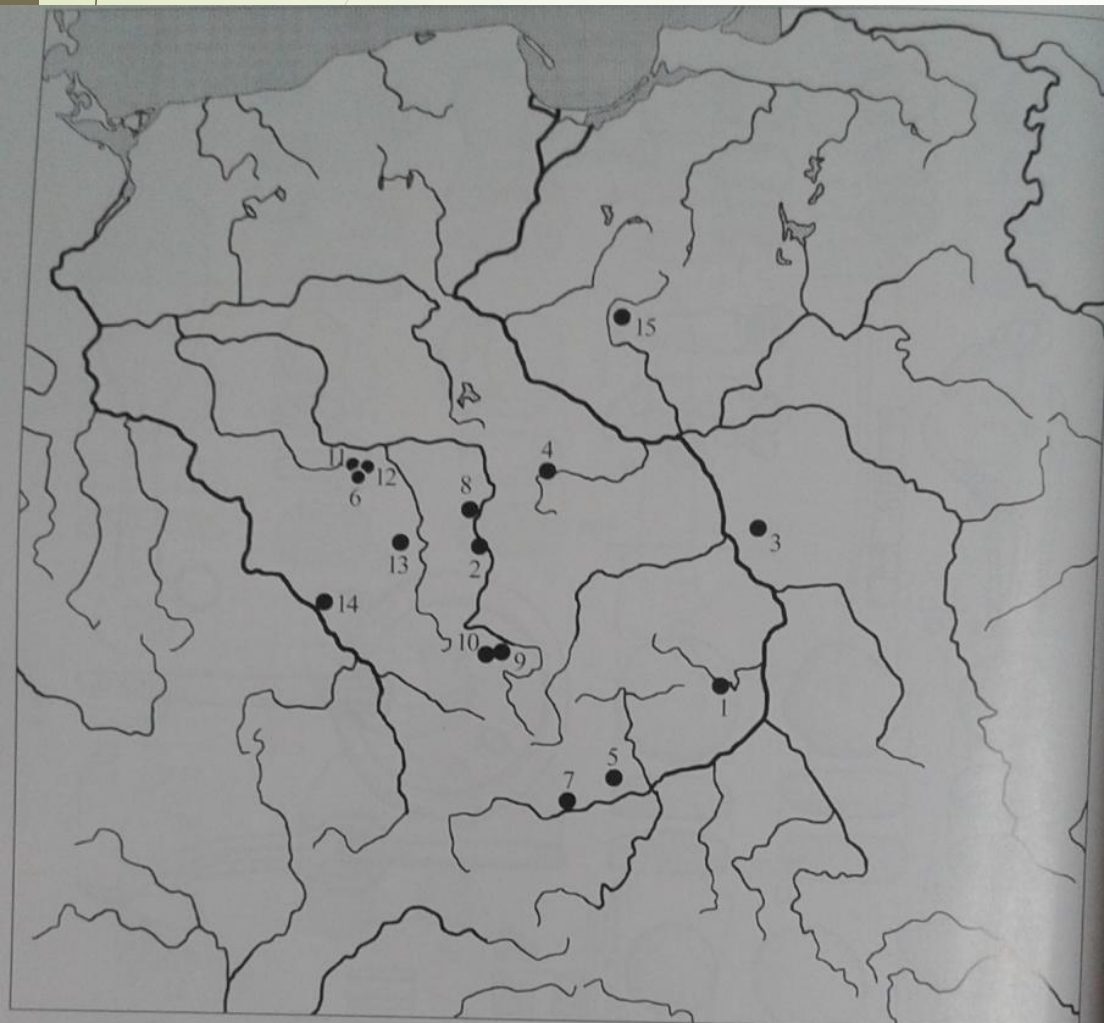
Gommern. Lage von Dreifuß, Tischplatte, Kasten, Spielbrett und Spielsteinen im Fürstengrab.

(Quast, 2009)

Súbory z dvoch bohatých mužských hrobov zo Zakrzówa so sadami dvojfarebných sklenených hracích žetónov.

Mapa s lokalitami, na ktorých sa vyskytli nálezy sklenených hracích kameňov – Przeworská kultúra

(Madyda-Legutko - Zagórska-Telega, 2000)

Sklenené hracie kamene a kostená kocka z viacerých hrobov z Opatów

(Madyda-Legutko - Zagórska-Telega, 2000)

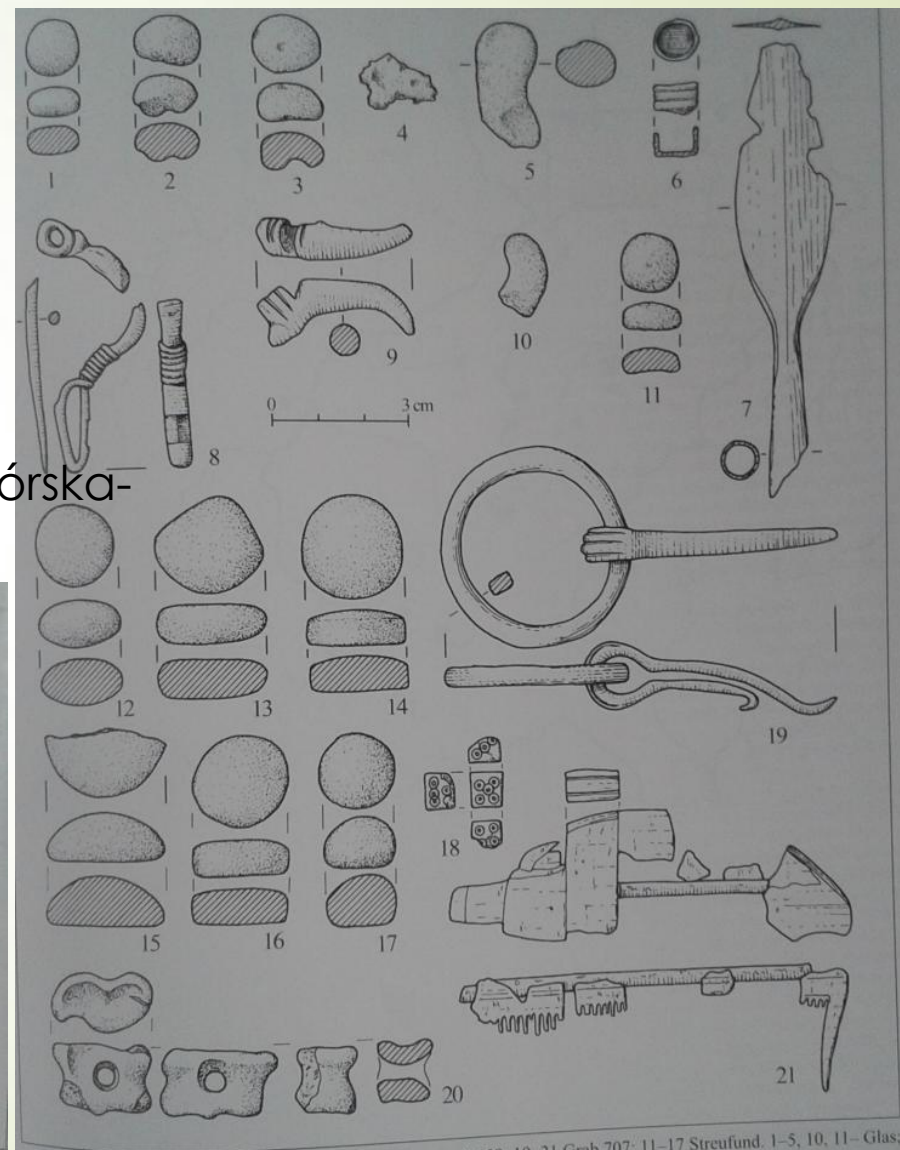
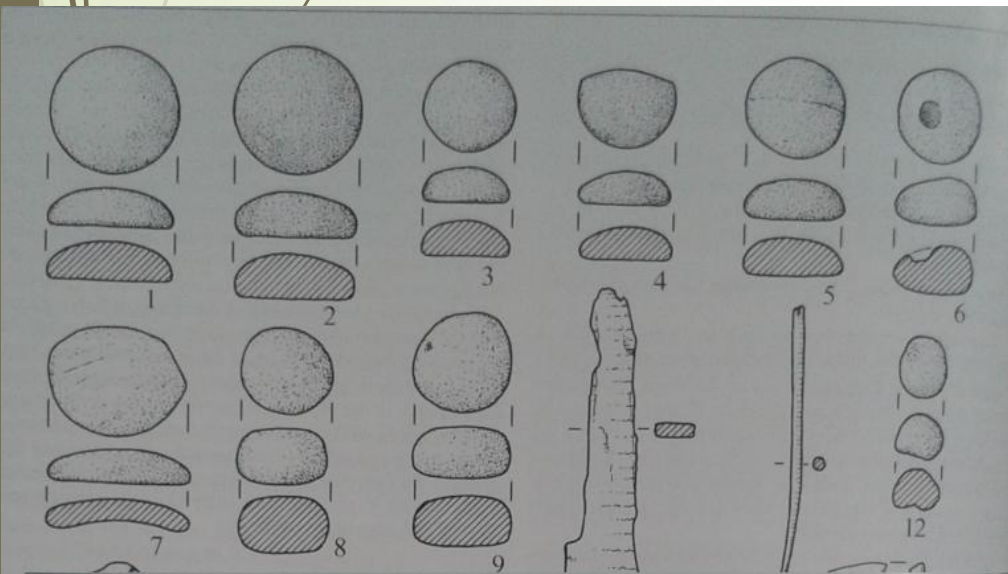

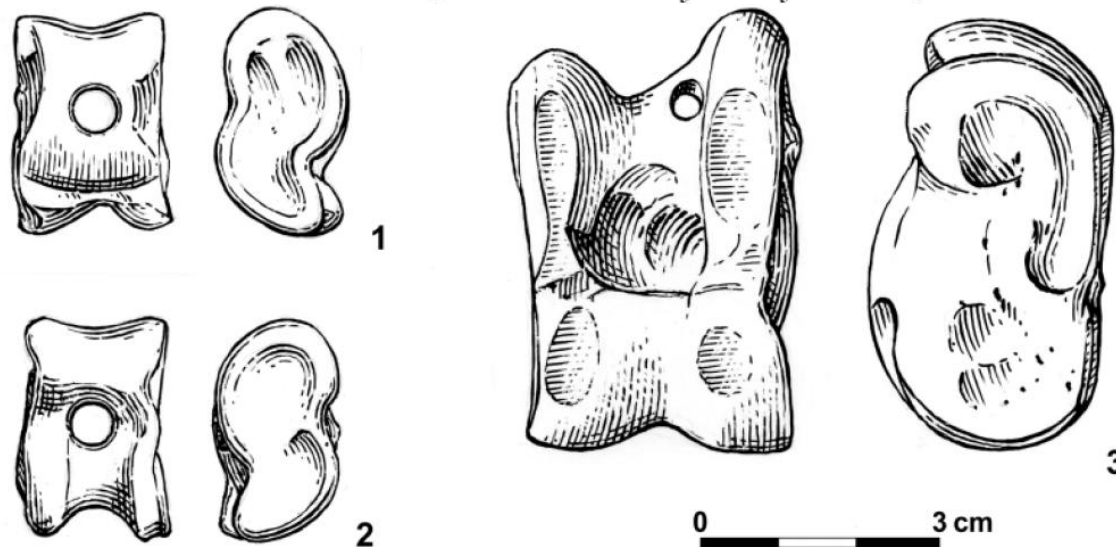
Abb 1. Opatów, Wojw. śląskie, FSt. 1. 1-4 Grab 150; 5-10 Grab 385; 11-19 Grab 449-454. 1-6, 12, 14, 15 - Glas; 7, 13- Bein; 8, 9- Stein; 10, 11, 17, 19- Eisen; 18- Bronze; 16 Ton.

Abb 2. Opatów, Wojw. śląskie, FSt. 1. 1-10 Grab 957; 18 Grab 458; 19-21 Grab 707; 11-17 Streufund. 1-5, 10, 11- Glas; 18, 20, 21- Bein; 12-16- Stein; 17- Ton; 7, 8, 19- Eisen; 9- Bronze.

Astragaly – DH a DL

Obr. 1. Ivanovice na Hané 7, hlezno tura s rytou výzdobou, inv. č. A41013.

Obr. 3. 1, 2 – Tvořihráz, hlezna s provrty, inv. č. 56385; 3 – Jiříkovice, provrtaný a sbroušený kus, inv. č. 152/98-201/13.

Použitá literatura

- ▶ *Becker, M. 2010: Das Fürstengrab von Gommern. Halle.*
- ▶ *Droberjar, E. 1999: Dobřichov-Pičhora. Ein Gräberfeld der älteren römischen Kaiserzeit in Böhmen (Ein Beitrag zur Kenntnis des Mark- und Reichs). Fontes archaeologici Pragenses 23. Pragae.*
- ▶ *Droberjar, E. 2002: Encyklopedie římské a germánské archeologie v Čechách a na Moravě. Praha.*
- ▶ *Kaufmann, J. 1961: Nové nálezy z okolí Moravského Krumlova. Archeologické rozhledy 13, 586-587.*
- ▶ *Madyda-Legutko, R. - Zagórska-Telega, J. 2000: Einige Bemerkungen über die Spielsteine aus dem Gebiet der Przeworsk-Kultur am Beispiel des Fundmaterials aus dem Gräberfeld von Opatów, Woj. Śląskie (mit dem Anhang von Henryk Kubiak). In: Droberjar, E. (ed.): Romanam amicitiam praetulisse. Sborník Vladimíru Sakařovi k 70. narozeninám, Sborník NM, řada A - historie, LIV/2000/1-4, 107-122.*
- ▶ *Motyková-Šneidrová, K. 1965b: Žárové pohřebiště z Tvršic na Žatecku. Památky archeologické 56/1, 115-148.*
- ▶ *Motyková-Šneiderová, K. 1974: Sídlní objekt s doklady výroby hracích kostek z doby římské u Hoštic. Archeologické rozhledy XXVI/5, 504-519.*
- ▶ *Nývltová-Fišáková, M. – Parma, D. 2014: Hrátky s kostmi. Astragaly jako doklady her v mladším pravěku. Studia Archeologica Brunensia 19, 113-122.*
- ▶ *Pichlerová, M. 1981: Gerulata-Rusovce. Římské pohřebisko II. Bratislava.*
- ▶ *Quast, D. 2009: Wanderer zwischen den Welten. Die germanischen Prunkgräber von Stráže und Zakrzów. Mainz.*
- ▶ *Rybová, A. 1979: Plotiště nad Labem. Eine Nekropole aus dem 2–5. Jahrhundert u. Z. I. Teil. Památky archeologické LXX (2), 353-489.*
- ▶ *Šedo, O. 1997: Pohřeb v sídlním objektu 21/92 z doby římské ve Vážanech nad Litavou (okr. Vyškov). Pravěk NR 7, 359-371.*
- ▶ *Zápotocký, M. 1969: Materiály k osídlení Litoměřicka v době římské – I. Dolní Poohří. Archeologické rozhledy 21, 178-201.*
- ▶ *Zeman, T. 2001: Germánská kostěná a parohová industrie doby římské ve středoevropském barbariku. SPFFBU M6, 107-147.*